

Cumhuriyet Öncesi Dönem ile Cumhuriyet Dönemi'nde Mülakat

1. – Birkaç kez size şiir üstüne sorular sormaya çalıştım. Yalnızca alıştırmalarından söz ettiniz bana. İlk yazarlık yıllarınızda ne durumdaydınız bunlar, şimdi ne durumda?

– İlk şiirim kötü bir şiirdi. Adana'da çıkan bir dergide yayımladım, on altı yaşındaydım. Sonra şiirlerimi Türkiye'deki birçok dergide yayımladım. Biraz tanınan bir şairdim. 1963'e kadar şiir yazmayı sürdürdüm. Belki bir gün şiirlerimi, yenilerini de katarak kitap hâlinde çıkarabilirim. Şiir anlayışım da hikâyeye başladığım günlerdeki gibi oluştu, yeni bir anlayışa geldi. Bugünlerde şiirle çok doluyum.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanılmıştır.
- B) Bir mülakat metninden alınmıştır.
- C) Birinci kişili anlatım tercih edilmiştir.
- D) Soru cümlesine yer verilmiştir.
- E) Dolaylı anlatıma başvurulmuştur.

2. **Mülakat türü ile ilgili aşağıda verilenlerin hangisinde bilgi yanlış vardır?**

- A) Bir ya da birden çok kişiyle yapılabilir.
- B) Görülecek kişiden randevu alınmalıdır.
- C) Yüz yüze gerçekleştirilmesi gerekir.
- D) Ciddi ve düzeyli bir habercilik faaliyetidir.
- E) Saygın ve alanında kendini kanıtlamış kişilerle yapılır.

3. – Romanlarınızı nasıl yazarsınız? Mevzunuz kafanızda olgunlaştıktan sonra mı kâğıda dökersiniz, yoksa yazdıkça mı konu gelişir?

– Yazdıkça yazdıkça... Mevzunun kendisi romancıyı sürükler... Hatta bazen dekor ve şahıslar... Ben, muhayyilemin önüne serdiği sahneleri bir film seyrederek gibi seyrederek ve gördüklerimi anlatırım. Bunlar benim dışımda olan şeylermiş gibi... O kadar ki Panorama'yı yazarken bir yerinde duygulanarak kalemi bırakıp ağladığımı hatırlıyorum. Sonra, "Kiralık Konak" yok mu? Nedense en çok tutulmuş romanlarımdan biridir. Ben bunu para kazanmak için, bir gazetede tefrika edilmek üzere yazmaya başladım ve ilk cümlesini yazdığım zaman mevzusu hakkında en ufak fikir yoktu. Fakat yazdıkça mevzu yumak gibi açıldı.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmıştır?

- A) Röportaj
- B) Mülakat
- C) Günlük
- D) Deneme
- E) Hatıra

4 ve 5. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

– Şubat ayından bu yana derginin yayın yönetmenliğini üstlendiniz. Derginiz gelenek içinde nerede duruyor?

– Dergimiz 1990'lı yılların ortalarından itibaren çıkmaya başladı. Kuruluşundan beri Sebülürreşad, Büyükdoğu, Diriliş, Edebiyat, Maveria gibi dergilerin geleneğini sürdürüyor. Zaten derginin müteşebbisi olan arkadaşlar da bu geleneğin içinde yetişmiş kimselerdi. Bize bu görevi devam ettirip ettiremeyeceğimizi sorduklarında bazı tereddütlerimiz vardı.

– Ne gibi tereddütleriniz vardı?

– Birkaçını söyleyeyim: Evvela sağlık durumum ve sonrasında "Acaba ben aktüel edebiyatı ve siyaseti, gereği gibi izleyebiliyor muyum?" sorusu. Bu önemli bir faktör benim için. Elimden geldiği kadar yeni yazarları, yeni dergileri izlemeye çalışıyorum ama bu izleme dergi çıkarma sorumluluğunu üstlenmek için yeterli miydi, gerekli vakti ayırabilecek miydim?

4. **Bu parça aşağıdaki türlerden hangisine örnektir?**

- A) Mülakat
- B) Otobiyografi
- C) Sohbet
- D) Haber yazısı
- E) Anı

5. **Bu parçanın anlatımında aşağıdaki anlatım türlerinin hangisinden yararlanılmıştır?**

- A) Söyleşmeye bağlı
- B) Mizahi
- C) Öğretici
- D) Betimleyici
- E) Emredici

6. Türk edebiyatında ilk mülakat örnekleri döneminin ünlü sanatçılarıyla yaptığı görüşmeleri çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlayan - - - tarafından verilmiştir. Yazarın 1918 yılında yayımlanan "Diyorlar ki" adlı eseri "Edebî Ziyaretler ve Mülakatlar" başlıklı yazılarının kitap hâline getirilmiş şeklidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hikmet Feridun Es
- B) Mustafa Baydar
- C) Gavsî Ozansoy
- D) Yaşar Kemal
- E) Ruşen Eşref Ünaydın

Cumhuriyet Öncesi Dönem ile Cumhuriyet Dönemi'nde Mülakat

7. Hıfzı Topuz: Kaç yaşındayken yazmıştınız ilk şiirinizi, hatırlıyor musunuz? Neydi ilk şiiriniz?

Necip Fazıl Kısakürek: İlk şiirim tasavvufi bir hava içinde idi ve Ziya Gökalp'le Yakup Kadri ve arkadaşlarına ait Yeni Mecmua'da yayımlanmıştı. O zaman kariyer yapmış olan sanatkarlar bile orada neşredemiyorlardı. Birden, bu genç çocuğun böyle bir kabul görmesinden hayrete düşmüşlerdi.

Hıfzı Topuz: Sonra kendinizi tamamen şiire verdiniz, değil mi?

Necip Fazıl Kısakürek: Evet.

Hıfzı Topuz: Neler yazdınız o sıralarda?

Necip Fazıl Kısakürek: İlk eserim "Örümcek Ağı" idi. Hatta Paris'e gitmeden önce yazıldı. Ondan sonra dönüşümde "Kaldırımlar"ı yazdım.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Söyleşi, sorularla devam ettirilmiştir.
B) Söyleşmeye bağlı anlatım söz konusudur.
C) Görüşmeyi gerçekleştiren kişi samimi ve saygılı bir üslup kullanmıştır.
D) Görüşme için birinci kaynak kişi tercih edilmiştir.
E) Dilin sanatsal işlevi ağır basmaktadır.

8. – Kim bilir Nigar Hanımefendi, size ilk şiir hevesini veren sebepler ve ilhamlar nelerdi? Okudum ki pek küçük yaşta ruhunuzu terennüm etmeye başlamışsınız.

– Bana ilk şiir hevesini veren yaratılışımdır. Çünkü ben on iki yaşında bir çocuktum; yaşadığım bir olumsuzluktan dolayı benim en evvelki şiirim de maateessüf bir mersiye oldu. Türkçeyi ben Kadıköy'ünde, Fransız Mektebinde iken okuyup öğrendim. Babam, bana öğretmen olarak Celal Sahir Bey'in kayınbabası olan Ebüllisan Şükrü Efendi'yi seçmişti. İlk yazılarım çıkmaya başladığı zaman ben on dört yaşındaydım. Diyebilirim ki şairlik zevkini anemden almışımdır çünkü annem, gayet çok şiir okurdu. Zavallı, hasta olduğu zaman daima beyitler okurdu. Bununla beraber benim en büyük ilham kaynağım vatanımdır.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türk edebiyatının ünlü simalarından biriyle gerçekleştirilmiştir.
B) Mülakat türünde bir metinden alınmıştır.
C) Görüşmeyi gerçekleştiren kişi öznel bir tavır sergilemiştir.
D) Söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanılmıştır.
E) Dilin göndergesel işlevi söz konusudur.

9. I. Anlatımın sade ve açık olmasına dikkat edilir.
II. Sorulacak sorular önceden belirlenir.
III. Kişinin konuşmaları yazar tarafından yorumlanarak aktarılır.

Bu özelliklerden hangileri mülakat türü için doğrudur?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) I, II ve III.

10. Herhangi bir konu üzerinde sanat, edebiyat, spor, siyaset, bilim gibi alanlarda ün yapmış kişilerle yapılan görüşme ve konuşmalara - - - - denir. Bu yazı türünde söyleşmeye bağlı anlatımdan yararlanılır. Asıl amaç bilgi vermek olduğundan dil genelde göndergesel işlevde kullanılır. Üzerinde konuşulan konu, toplumun ilgisini çekecek türde olur.

Bu parçada sözü edilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mülakat B) Tutanak C) Mektup
D) Anket E) Hatıra

11. – Yeni romanınızın belli başlı bir tezi var mıdır?

– Ben tezli roman yazmam, hiçbir zaman yazmadım. Bu sonuncu romanıma gelince o daha ziyade kahramanı olan Hayri İrdal'a bağlı bir şeydir. Onun hayatıdır. Bu hayatın, kendi ağzından hikâyesidir. O söyledi, ben yazdım. Kendisine sorarsınız.

– Bu şahsı nasıl buldunuz?

– Bulmadım, kendi geldi. Şehir saatlerinin birbirini tutmaması yüzünden vapuru kaçırdığım bir günde Kadıköy İskelesi'nin saatinin altında birdenbire onunla karşılaştım ve bir daha beni terk etmedi.

– Hayri İrdal'ın hayatta bir benzeri var mı?

– Hayır. Zaten anahtarlı romandan hoşlanmam, yazılabileceğine de inanmam. Hatta Proust'un romanlarındaki M. Charlus'un bile tam manasıyla yaşamış bir insanın portresi olduğuna kani değilim. Benim kahramanlarım muhayyilede yaşayan insanlardır ve daha ziyade terakibi varlıklardır. Sanat eserine ancak yaratıldıktan sonra hayatta rastlarız, hani Oscar Wilde'in dediği söz yok mu "Tabiat sanatı taklit eder." Ben onun doğruluğuna inanırım.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Söyleşmeye bağlı anlatım tercih edilmiştir.
B) Öğretici bir metinden alınmıştır.
C) Örnekleme ve tanık göstermeye yer verilmiştir.
D) Edebî terimler kullanılmıştır.
E) Dil sanatsal işlevde kullanılmıştır.

